

Prof. PhDr. Mária Kožuchová, CSc., Univerzita Komenského
Pedagogická fakulta v Bratislave

POSUDOK
na habilitačnú prácu

Meno a priezvisko autora: PaedDr. Silvia Barnová, PhD.

Názov práce: Možnosti a limity online vyučovania ako inovácie vo vzdelávaní v stredných školách

Oponentka: Prof. PhDr. Mária Kožuchová, CSc.

V odbore habilitačného konania a inauguračného konania: **Odborová didaktika.**

Rozsah habilitačnej práce:

Habilitačná práca má rozsah 168 strán + 4 prílohy (dotazník pre žiakov, dotazník pre rodičov žiakov, dotazník pre učiteľov, frekvenčné tabuľky). Na stranách 161-168 je uvedený zoznam použitej literatúry, ktorý je spracovaný podľa platnej normy. Ide o domácich, ale aj svetových autorov zaoberajúcich sa danou problematikou a metodológiou kvantitatívneho výskumu.

Názor oponentky na aktuálnosť témy habilitačnej práce:

Téma habilitačnej práce je originálna a v súvislosti s nástupom pandémie a zatváraním škôl je aj mimoriadne aktuálna. Je to prvé súborné dielo s problematikou dištančného vzdelávania reagujúce na aktuálnu situáciu na školách. Oceňujem, že sa autorka rozhodla pre túto náročnú úlohu skúmať oblasť, s ktorou odborníci nemali žiadne skúsenosti. Napriek novosti problematiky a so súvisiacim obmedzením sa jej podarilo komplexne spracovať danú problematiku.

Posúdenie odbornej úrovne habilitačnej práce podľa jednotlivých častí:

Habilitačná práca má teoreticko-empirický charakter a je členená do 4 kapitol: Prvé tri kapitoly tvoria teoretické východiská habilitačnej práce a vo štvrtej kapitole autorka prezentuje realizovaný empirický výskum.

V prvej kapitole autorka vymedzila základné pojmy súvisiace s oblasťou dištančného vzdelávania v online prostredí a jasne zadefinovala pojem online vyučovanie ako synchronnú a interaktívnu formu vyučovania v online prostredí. Poukazuje na to, že online vzdelávaniu sa venuje pozornosť predovšetkým v oblasti vysokoškolského vzdelávania a celoživotného vzdelávania, stredoškolská mládež bola doposiaľ

v tomto kontexte na periférii záujmu. Z uvedeného dôvodu aktuálne nie sú k dispozícii výskumné údaje, ktoré by spoľahlivo preukázali vhodnosť dištančného online vyučovania pre túto vekovú skupinu ako dlhodobého riešenia.

Druhá kapitola habilitačnej práce je orientovaná na celosvetový problém masívneho zatvárania škôl v súvislosti s výskytom respiračných ochorení vyvolaných novým koronavírusom COVID-19. V jednotlivých podkapitolách sa autorka zamerala na alternatívy, ktoré využili rôzne štáty pri zabezpečovaní kontinuity vzdelávania počas prerušenia prezenčnej formy vyučovania, ako aj problematiku celoplošných testovaní, ukončovania štúdiá na jednotlivých stupňoch vzdelávania, pričom neopomenula ani špecifiká práce škôl, učiteľov, žiakov a dopad prerušenia vyučovania na život rodín žiakov. V podkapitole 2.5 a 2.6 venovala pozornosť odporúčaným postupom pri opätovnom otvorení škôl a krízovému plánovaniu na úrovni jednotlivých štátov.

Tretia kapitola mapuje situáciu na Slovensku od prerušenia prezenčnej formy výučby na stredných školách v marci 2020 až po koniec školského roka 2019/2020. Predkladá prehľad záväzných dokumentov vydaných ministerstvom školstva pre stredné školy v čase pandémie, ku ktorým autorka pridáva svoj vlastný komentár, čo dokresľuje situáciu škôl v danom období. Poukazuje na nepripravenosť slovenského vzdelávacieho systému na krízové situácie a absenciu krízového plánu pre oblasť školstva, na nedostatky v pregraduálnej príprave učiteľov, ktorá nereaguje na mimoriadne potreby spoločnosti. S prípravou na mimoriadne situácie sa učitelia nestretli ani v rámci celoživotného vzdelávania. Taktiež poukazuje na problémy, ktorým museli učitelia, žiaci a ich rodičia čeliť počas vzdelávania žiakov v domácom prostredí.

Štvrtá kapitola habilitačnej práce je venovaná empirickému výskumu. Cieľom realizovaného výskumu bolo zmapovať online vyučovanie na stredných školách žiakmi, ich rodičmi a učiteľmi počas prerušenia prevádzky škôl. Tak ako teoretická časť habilitačnej práce, aj empirická časť je spracovaná na veľmi dobrej úrovni.

Habilitantka si zvolila kvantitatívny desing. Použila tri dotazníky vlastnej konštrukcie (pre učiteľov, žiakov a ich rodičov) zamerané na spokojnosť respondentov so vzdelávacím prínosom realizovaným prostredníctvom online vyučovania.

Pri zostavovaní výskumného súboru autorka uvádza, že jej išlo o kombináciu zámerného a dostupného výberu, čím je veľkosť súboru síce limitovaná (22 učiteľov,

74 žiakov, 61 rodičov). Autorka uvádza, že na získanie doplňujúcich informácií a vytvorenie si lepšieho obrazu využila aj možnosť participačného pozorovania, čo jej pomohlo pri interpretácii kvantitatívnych dát. Okrem toho využila aj komparáciu vlastných výsledkov s výsledkami medzinárodného výskumu. Na štatistické vyhodnocovanie získaných dát bol použitý štatistický program R Systems. Pre testovanie asociácie medzi dvoma dichotomickými premennými použila chi kvadrát test nezávislosti a Fischerov exaktný test.

Získané dáta sú dostatočne analyzované a podrobne interpretované. Interpretácia výsledkov prináša mnohé doteraz neznáme výsledky. Na základe získaných výsledkov autorka vyvodila príslušné závery a sformulovala odporúčania pre prax. Pri interpretácii výsledkov sa opiera o svoje priame skúsenosti z obdobia prerušenia prevádzky škôl. Zároveň považujem za potrebné upriamiť pozornosť na jej doterajšiu vedecko-výskumnú činnosť, v ktorej sa venovala možnostiam využívania digitálnych technológií v rámci vzdelávania dospelých a vo svojich publikáciách indexovaných v renomovaných databázach poukazovala na nové možnosti a mnohé benefity, ktoré online prostredie pre istú skupinu učiacich sa ponúka. Habilitantka vlastné zistenia porovnávala aj s medzinárodným výskumom a zistila, že problémy a výhody s dištančným online vzdelávaním sú veľmi podobné.

Prínos (silné stránky) habilitačnej práce:

- Dôkladné teoretické rozpracovanie problematiky z hľadiska štúdia pojmov.
- Primeraná orientácia v relevantnej literatúre domácej aj zahraničnej.
- Práca je proporčná po stránke vnútornej štruktúry.
- Kvalitne spracovaná metodologická časť.
- Dodržiava zásady vhodné pre metodologické postupy.
- Vo výskume PaedDr. Silvie Barnovej, PhD je cenné, že má logicky vytvorenú koncepciu, ktorá môže slúžiť ako príklad kvantitatívneho postupu.

Nedostatky (slabé stránky) práce:

- Výskum realizovala len na jednom súkromnom gymnáziu, preto výsledky nie je možné zovšeobecniť pre celú slovenskú populáciu. Prednosťou tejto práce ale je, že vlastné zistenia porovnávala s medzinárodným výskumom.

Posúdenie formálnej stránky habilitačnej práce (STN, pravopis, štylistika, gramatická správnosť, kvalita obrázkov, a pod.):

Z formálneho hľadiska sa v práci nenachádzajú vážnejšie nedostatky. Práca je napísaná v súlade s príslušnými pravidlami normy bez gramatických a štylistických nedostatkov. V habilitačnej práci sú dodržané príslušné bibliograficko-dokumentačné normy. Formálnu stránku autorka celkovo zvládla na nadštandardnej úrovni.

Overenie originality diela:

Protokol o kontrole originality vykazuje zhodu 1,41%, čo považujeme za veľmi dobrý výsledok.

Záverečné hodnotenie habilitačnej práce:

Habilitačná práca PaedDr. Silvie Barnovej, PhD. predstavuje ucelené riešenie problémov online vyučovania, jeho možnosti a limity vo vzdelávaní v stredných školách.

Autorka preukázala svoje odborné schopnosti tak v teoretickej, ako aj v empirickej rovine skúmanej problematiky. Na základe uvedeného posudku habilitačnú prácu odporúčam k obhajobe a po úspešnom obhájení odporúčam v zmysle platných predpisov v SR udeliť titul

„docent“

v odbore habilitačného konania a inauguračného konania: Odborová didaktika.

V Bratislave dňa: 8.11.2020

Prof. PhDr. Mária Kožuchová, CSc.
oponentka